

Socialstyrelsen

Praksis for socialt udsatte grønlændere i Danmark

Beskrivelse af Tunit ud fra
redskabet lovende praksis

Juli 2020

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Forfatter: Socialstyrelsen
Udgivet 2. juli 2020

Download eller se rapporten på
www.socialstyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse
af kilde.

ISBN: 978-87-94059-01-5

Indhold

Introduktion.....	2
Om Tमित.....	3
Forløb i Tमित	4
Opstart.....	4
Indsats	5
Afslutning.....	6
Tमित som lovende praksis.....	7
Vurdering af Tमित ud fra måleredskabet.....	8
Beskrivelse af Tमित ud fra de 11 elementer.....	9
Element 1: Teori og viden	9
Element 2: Virkning	11
Element 3: Beskrivelse	12
Element 4: Mål.....	13
Element 5: Overførbarehed	14
Element 6: Økonomi.....	14
Element 7: Faglig refleksion	14
Element 8: Relationelt samarbejde	15
Element 9: Individuel tilrettelæggelse	15
Element 10: Monitorering	16
Element 11: Opfølgning.....	16
Bilag 1: Lovende praksis typologi og måleredskab	17

Introduktion

Dette er en beskrivelse af 'Tumit', som er et tilbud til socialt udsatte grønlandere. Tumit er et samarbejde mellem Det Grønlandske Hus i Odense og Odense Kommune.

Socialstyrelsen har udarbejdet praksisbeskrivelsen på baggrund af tre semistrukturerede interviews med medarbejdere i Tumit i april – maj 2019 og skriftlige materialer om tilbuddet. Desuden har medarbejdere i Tumit udfyldt et spørgeskema, der er en del af redskabet Lovende praksis, som beskrivelsen er lavet på baggrund af. Redskabet "Lovende praksis", der er udviklet af SFI (nu VIVE) og Socialstyrelsen, er beskrevet på side syv i denne udgivelse. Praksisbeskrivelsen har været til gennemsyn hos medarbejderne i Tumit.

Formålet med praksisbeskrivelsen er at formidle viden om praksis og metoder på området for socialt udsatte grønlandere i Danmark med henblik på at udbrede og forankre lovende praksis i andre kommuner og organisationer på området. Det er derfor hensigten, at beskrivelsen giver tilstrækkelig viden om praksis' styrker og udviklingspotentialer til at inspirere andre tilbud. Praksisbeskrivelsen skal også give organisationerne et grundlag for udvikling af deres praksis gennem faglig sparring og refleksion under og efter udarbejdelsen af beskrivelserne.

Tumits formål, målgruppe og forløb opridses indledningsvist. Derefter følger en kort introduktion til typologien og måleredskabet i lovende praksis, som danner afsæt for en beskrivelse af Tumit ud fra lovende praksis.

Boks 1 Baggrund for praksisbeskrivelsen

Satspuljeaftalen for 2017 på social- og indenrigsområdet indeholder et initiativ om fortsættelse og udbredelse af Strategien for udsatte grønlandere i Danmark. Strategien skal fastholde udviklingen på området i de fem tidligere strategikommuner samt udbrede viden og erfaringer til yderligere 5-10 kommuner og en række private organisationer. Som en del heraf skal Socialstyrelsen i 2017-2020 yde processtøtte og udarbejde beskrivelser af praksis i civilsamfundsorganisationer på området for socialt udsatte grønlandere i Danmark.

Om Tumit

Tumit er et holdbaseret inklusions- og undervisningstilbud til socialt udsatte grønlandere i Odense Kommune. Tilbuddet er forankret i Det Grønlandske Hus i Odense og udføres i samarbejde med Beskæftigelses- og Socialforvaltningen i Odense Kommune. Medarbejderne i Tumit er en projektkoordinator (ca. 15 timer om ugen), en grønlandssproget inklusionsmedarbejder (ca. 10 timer om ugen) og en kommunal kontaktperson (5 timer om ugen). Tumit har en styregruppe bestående af ledelsen fra Det Grønlandske Hus i Odense og Odense Kommune, som mødes fire gange om året. Der er kontinuerligt samarbejde på ledelsesniveau og ugentlig dialog og sparring mellem styregruppe og projektkoordinator samt på medarbejderniveau.

Projektets målgruppe er grønlandere i Odense i alderen 18-67 år, som modtager kontanthjælp/uddannelsesyndelse, står uden forsørgelse og/eller ønsker at søge kontanthjælp. Tumit er særligt målrettet personer, som inden for de seneste tre år er flyttet fra Grønland til Danmark. Socialt udsatte grønlandere, der har boet i Danmark i længere tid, kan også deltage i tilbuddet, hvis de har eller ønsker at få bopæl i Odense eller Region Syddanmark.

Formålene med Tumit er, at deltagerne får:

- kortere vej til beskæftigelse/uddannelse
- øget livskvalitet og mindsket ensomhed, herunder at social udsathed forebygges/modvirkes
- styrkede sociale færdigheder og handlekompetencer, så deltagerne bedre kan mestre hverdagen, opnår bedre effekt af sociale indsatser og er motiverede for at skabe positive forandringer i deres liv.

Formålet på organisatorisk niveau er at videreudvikle en tværfaglig og tværsektoriel praksis i et forpligtende, langvarigt samarbejde mellem Odense Kommune og Det Grønlandske Hus i Odense om udsatte grønlandere. Dette skal bidrage til formålet om, at deltagerne opnår bedre effekt af de sociale indsatser, som kommunen, organisationer og foreninger i civilsamfundet i forvejen yder.

Indsatsen består af gruppeaktiviteter og individuel støtte. Gruppeaktiviteterne foregår hver tirsdag formiddag, efterfulgt af individuelle samtaler og en håndholdt indsats for de enkelte deltagere. Et Tumit-hold består af op til otte borgere.

For at imødekomme målgruppens behov har aktiviteter og samtaler i Tumit fokus på at give deltagerne viden om det danske offentlige system og sundhedsvæsen samt kultur og samfund i bred forstand. Det kan fx være praktisk støtte og vejledning relateret til at flytte til Danmark og Region Syddanmark, henvisning til gældsrådgivning, brobygning til sundhedsvæsenet eller ved at sikre kendskab til pligter og rettigheder i det danske beskæftigelsessystem mv. Dette er en vigtig del af den håndholdte indsats for at nedbryde barrierer for beskæftigelse og sikre deltagerne den støtte, de har behov for og ret til.

Boks 2 Det Grønlandske Hus i Odense

Det Grønlandske Hus i Odense er en selvejende organisation, som udfører en række opgaver i relation til grønlandsk kultur og socialt arbejde. Det Grønlandske Hus i Odense formidler bl.a. kultur mellem Danmark og Grønland, understøtter og vejleder unge grønlandere, som ønsker at få en uddannelse i Danmark, og fungerer som et socialt og kulturelt samlingspunkt for herboende grønlandere ved fx at afholde kulturelle arrangementer m.m.

Det Grønlandske Hus i Odense udfører også socialt arbejde, som er til gavn for udsatte grønlandere, der bor i Danmark. Det Grønlandske Hus i Odense dækker hele Region Syddanmark. Huset har socialkonsulenter ansat, som bl.a. hjælper med at skabe kontakt mellem borgere, der har brug for hjælp, og social- eller sundhedsvæsenet.

Borgere henvises enten til Tumit gennem det Grønlandske Hus eller Odense Kommune. Indsatsen er tidsbegrænset, og borgerne er indskrevet i Tumit i tre måneder ad gangen. Hver tredje måned vurderes det, om den enkelte borger fortsat skal tilbydes indsatsen. Borgerne er typisk indskrevet mellem tre måneder og et år.

Forløb i Tumit

Tumit kan opdeles i tre faser. De indeholder forskellige aktiviteter og er illustreret i figur 1.

Figur 1 Visualisering af forløbet i Tumit

Opstart

Opstartsfasen består af, at kontakten til borgeren etableres, at det vurderes, om tilbuddet er relevant, og at borgeren inviteres til en introduktion til Tumit.

Kontakt og visitation

I opstartsfasen etableres kontakt til borgere, som er i målgruppen for Tumit. Kontakt og visitation sker enten ved, at borgeren henvender sig til det Grønlandske Hus i Odense, eller ved at borgeren henvender sig til kommunen og tilknyttes en jobrådgiver, som vurderer, at personen er i målgruppen for tilbuddet. Derefter formidles kontakt mellem borger og projektkoordinator i Tumit med borgerens samtykke.

Borgere, der visiteres fra kommunen, deltager i Tumit som del af et aktiveringsforløb. Der samarbejdes løbende mellem Det Grønlandske Hus og jobrådgiverne. De udveksler blandt andet relevant information om borgerens behov, ønsker, problematikker og muligheder. For at understøtte sammenhængen mellem den kommunale indsats og Tumit deltager projektmedarbejdere fra Tumit, så vidt det er muligt, i samtalerne i jobcenteret. Jobrådgiveren kan desuden sammen med borgeren vurdere, om deltagelse i Tumit skal suppleres med anden aktivitet som fx sprogkursus eller praktik.

Forsamtale med borgeren

Borgeren inviteres til en introduktion og forsamtale i Tumit, før vedkommende starter i et forløb. Borgeren kan også inviteres til et uforpligtende besøg i Tumit og deltage i aktiviteterne efterfulgt af en individuel samtale. Formålet med forsamtalen er at afdække borgerens behov og informere om tilbuddet for at kunne vurdere, om Tumit er det rette tilbud.

Forsamtalen afholdes i udgangspunktet af inklusionsmedarbejderen på grønlandsk. Erfaringer viser, at det bidrager til at skabe en tillidsfuld kontakt og giver gode forudsætninger for en grundig afdækning af borgerens situation. Som alternativ kan projektkoordinatoren også afholde samtalen.

Samtalen har fokus på en bred afdækning af borgerens aktuelle situation og drømme frem for et isoleret fokus på beskæftigelse. På dette grundlag drøftes det, om borgeren ønsker at deltage,

samt om medarbejderne ud fra inklusionskriterierne (se boks 3) vurderer, at Tunit er relevant for personen. Inklusionskriterierne er udviklet på baggrund af erfaringer fra indsatsen og har til formål at sikre, at der er gode forudsætninger for, at borgeren kan profitere af indsatsen.

Under samtalen gøres det tydeligt for borgeren, at deltagelse i Tunit er valgfrit. Er der ikke plads på holdet, kan borgeren blive skrevet på en venteliste.

Boks 3 Inklusions- og eksklusionskriterier

Kriterier	Beskrivelse af kriterier
Inklusionskriterier	<ul style="list-style-type: none"> • Grønlandere, der opholder sig i Danmark (særligt grønlandere tilflyttet inden for de seneste tre år). • 18-67 år. • Modtager kontanthjælp, uddannelsesstøtte eller står uden forsørgelsesgrundlag. • Har udfordringer i dagligdagen såsom ringe kendskab til og erfaring med velfærdssystemet, arbejdsmarkedet, pengeinstitutter og civilsamfundet mm.
Eksklusionskriterier	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren har tilstrækkeligt med ressourcer til selv at sætte sig ind i relevante samfundsforhold. • Borgeren har kognitive udfordringer, sindslidelse, massivt misbrug eller aggressiv adfærd i en grad, der ikke gør deltagelsen hensigtsmæssigt enten for borgeren selv eller øvrige deltagere. • U hensigtsmæssige sociale relationer med andre borgere i Tunit (fx kan familie, kæresten og ekskæresten ikke deltage samtidig) • Økonomiske/praktiske forhold så som transport i samspil med øvrige kriterier (fx hvis borgeren har et misbrug og bor langt fra tilbuddet, der gør deltagelsen usandsynlig, og hvor tilbud fx på forsorgshjem vil være mere gavnlige).

Indsats

Indsatsen består først af en førstegangssamtale med en yderligere afdækning af borgerens situation. Indsatsen består desuden af gruppeaktiviteter og individuel støtte.

Førstegangssamtale

Når en borger er startet i Tunit, afholdes der en førstegangssamtale. Formålet er at afdække borgerens livssituation yderligere med henblik på at kunne imødekomme borgerens støttebehov. Samtalen har blandt andet fokus på borgerens motivation, drømme og baggrund, fx hvor i Grønland borgeren er flyttet fra, og hvad begrundelsen for flytningen var - fx sociale problemer, der involverer misbrug, seksuelle overgreb, økonomi og bolig. Samtalen afholdes ligesom forsamlingen af inklusionsmedarbejderen på grønlandsk.

Gruppeaktiviteter

Hver tirsdag formiddag afholdes gruppeaktiviteter, som starter med et morgenmøde og fælles morgenmad for at give deltagerne energi til dagens aktiviteter. I aktiviteten "bordet-rundt" har deltagerne mulighed for at dele oplevelser og refleksioner med hinanden. Desuden bruger deltagerne tid på praktiske gøremål som at smøre madpakker til resten af dagen, tjekke e-boks mv.

Gruppeaktiviteterne om formiddagen kan suppleres af:

- Tematiske forløb i forlængelse af morgenmødet. Det kan fx være samtaler om det gode liv, om deltagerens drømme, fokus på hverdagsøkonomi, meditation, madlavning, besøg af gæsteunderviser fx tandplejer, præst, jobkonsulent

- Årlige udflugter – enten kulturelle oplevelser eller ture ud i naturen
- Mindre udflugter – fx rundt i Odense for at deltagerne lærer byen at kende, eller til biblioteket mv.)
- Deltagelse i Tunit-cafe, som er fællesspisning og aktiviteter for nuværende og tidligere deltagere.

Individuel håndholdt indsats

Efter gruppeaktiviteterne om formiddagen afholdes individuelle samtaler med deltagerne. Både samtalerne i gruppen samt de individuelle samtaler danner afsæt for en individuel, håndholdt indsats. Den håndholdte indsats kan bestå i, at medarbejdere i Tunit brobygger til jobcenter, sundhedsvæsen og agerer bisiddere. Dette kan foregå på forskellige tidspunkter i løbet af ugen, ligesom deltagerne også kan få en individuel samtale på forskellige dage efter aftale. Medarbejderne i Tunit kan også facilitere, at deltagerne hjælper hinanden, fx ved at vise vej til biblioteket og vise, hvordan man printer, bruger rejsekort mv.

Afslutning

Når forløbet afsluttes, afholdes en afslutningssamtale. Hvis jobrådgiveren ønsker det, kan der udarbejdes en beskrivelse af deltagerens forløb i Tunit.

Ved afslutningssamtalen følges der op på, om projektets formål om at fremme deltagernes oplevelse af øget livskvalitet, styrkede handlegenerer til at skabe positive forandringer i livet samt kortere vej til arbejdsmarkedet er indfriet. Desuden genbesøges individuelle mål eller opmærksomhedspunkter fra førstegangssamtalen.

Formål med afslutningssamtalen er at:

- skabe refleksion over forløbet i Tunit, herunder hvad der har været svært, hvad der er lykkedes, hvad deltageren ønsker at holde fast i, og hvad næste skridt skal være.
- deltagerens situation er grundigt afdækket. Ressourcer, støttebehov og muligheder skal være tydeligere for deltagerne såvel som deres jobrådgiver. Det skal være tydeligt, hvilke problemstillinger der fortsat skal tages hånd om, og hvordan der skal samarbejdes om dette.

Deltagerne kan deltage i et slags efterværn, efter forløbet er afsluttet. De kan bevare kontakten til medarbejderne, vedligeholde og udbygge deres netværk med andre deltagere, og der er mulighed for fortsat støtte, vejledning og brobygning til fx praktiksted eller andre civilsamfundstilbud.

En del af efterværnet er afholdelse af Tunit-cafe. Tunit-café er fællesspisning ca. syv gange årligt i Det Grønlandske Hus. Her samles deltagerne uformelt om diverse aktiviteter, madlavning mv. og har mulighed for at vedligeholde relationer fra Tunit.

Tumit som lovende praksis

På det specialiserede socialområde er der mange tilbud, som ikke er blevet evalueret, og hvor der endnu ikke dokumenteret viden om resultaterne af praksis. Enten fordi der ikke er finansiering til at foretage effektmålinger, eller fordi indsatsens målgruppe er så lille og unik, at det ikke er muligt at finde kontrolgrupper eller andre sammenlignelige grupper, som udgør sammenligningsgrundlaget ved randomiserede, kontrollerede forsøg. For mange af disse tilbud synes der dog at være en stærk formodning i praksisfeltet om, at indsatsen gør en positiv forskel i borgernes liv.

Lovende praksis er udviklet af SFI (nu VIVE) sammen med Socialstyrelsen. Lovende praksis er et værktøj til systematisk at kunne indsamle viden om, kortlægge og anerkende metoder og praksisser, der på nuværende tidspunkt ikke er evidens for. Det er beskrevet nærmere i forskningsprojektet *Lovende praksis på det specialiserede socialområde* (2016), som indeholder en typologi for klassifikation af praksis og et måleredskab til vurdering af praksis.

Typologien indeholder to hovedkategorier, som kan bruges til klassifikation af praksis: 'Sikker praksis' og 'lovende praksis'.

- 'Sikker praksis' er praksis, hvor der er dokumentation for, at praksis har en effekt for en given målgruppe af borgere. Der er også tale om praksis, der viser sig effektiv på baggrund af resultaterne af en eller flere forskningsmæssigt robuste effektmålinger. En praksis, der er sikker, betegner man derfor som 'evidens- eller vidensbaseret'.
- 'Lovende praksis' er en samlebetegnelse for praksis, der ikke kan betegnes som 'sikker praksis' på nuværende tidspunkt, men som alligevel har en særlig god sandsynlighed for at skabe progression og velfærd for borgerne og samfundet. 'Lovende praksis' dækker således over praksis med et særligt potentiale for at sikre gode resultater.

Typologien for 'lovende praksis' bygger på en kortlægning, hvor der er identificeret 11 centrale elementer, som har betydning for, om praksis er lovende; Teori og viden, virkning, beskrivelse, mål, overførbare, økonomi, faglig refleksion, relationelt arbejde, individuel tilrettelæggelse, tilpasning, monitorering, opfølgning. På baggrund af de 11 elementer er der udviklet et kvantitativt måleredskab i form af et spørgeskema. Måleredskabet oversætter disse teoretiske elementer til konkrete spørgsmål, der kan måle, i hvor høj grad en praksis er lovende.

Formålet med typologien og måleredskabet er at opbygge en fælles forståelse af, hvad god praksis på det specialiserede socialområde er, og i hvilken grad en bestemt praksis er mere eller mindre 'lovende'. Desuden imødekommer redskabet et ønske på det specialiserede socialområde om, at andre former for viden end den kvantitative anerkendes i vurderingen af forskellige praksisser.

Boks 4 Begreber om lovende praksis

Begreber	Definitioner
Praksis	Leveringen af en social indsats efter en eller flere bestemte faglige tilgange og/eller metoder med en bestemt faglig målsætning
Indsats	Det, der leveres til borgeren

Kilde: Jensen et. al. (2016). *Indkredsning af lovende praksis på det specialiserede socialområde*. SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd.

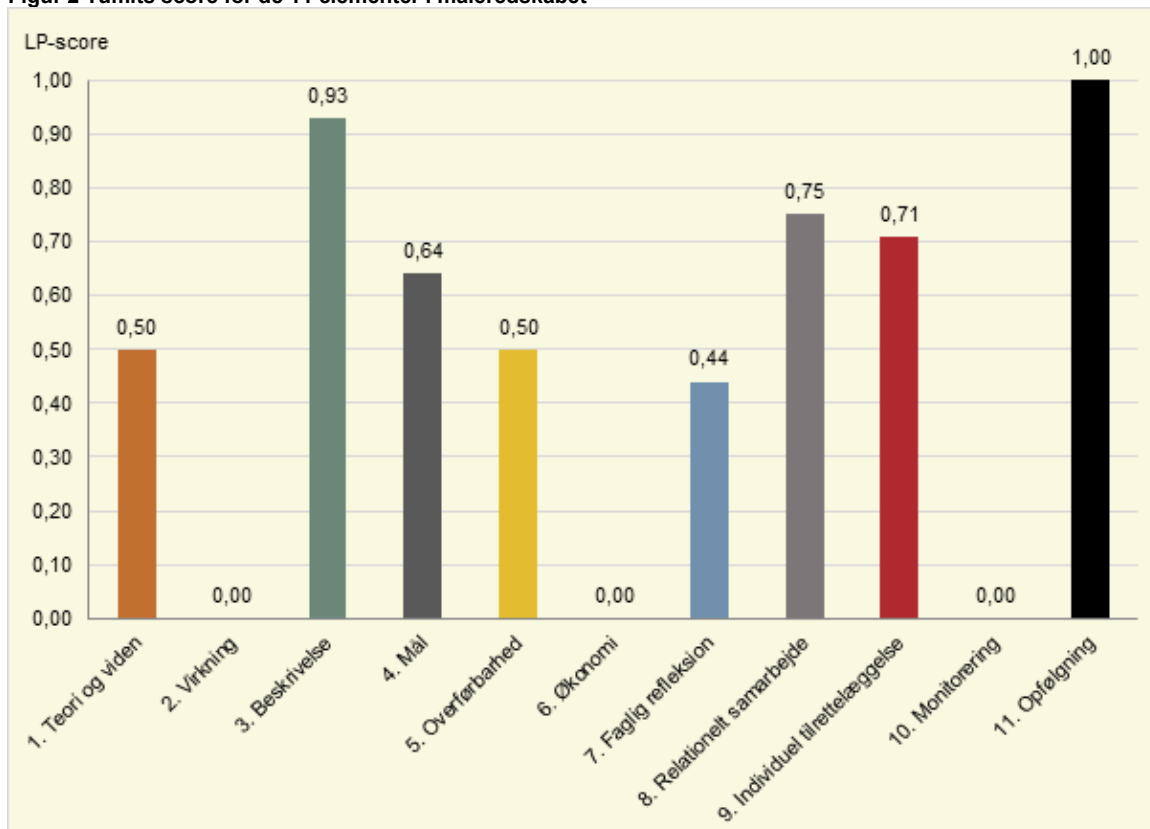
Beskrivelsen af Tunit ud fra lovende praksis består af en kvantitativ kategorisering af praksis ud fra måleredskabet. Dette suppleres af kvalitative beskrivelser af Tunit ud fra de 11 elementer.

Det Grønlandske Hus i Odense og Odense Kommune har deltaget i interviews i april og besvarede måleredskabets spørgeskema i maj 2019. Resultaterne fra måleredskabet og de kvalitative beskrivelser er udtryk for et øjebliksbillede af praksis på daværende tidspunkt.

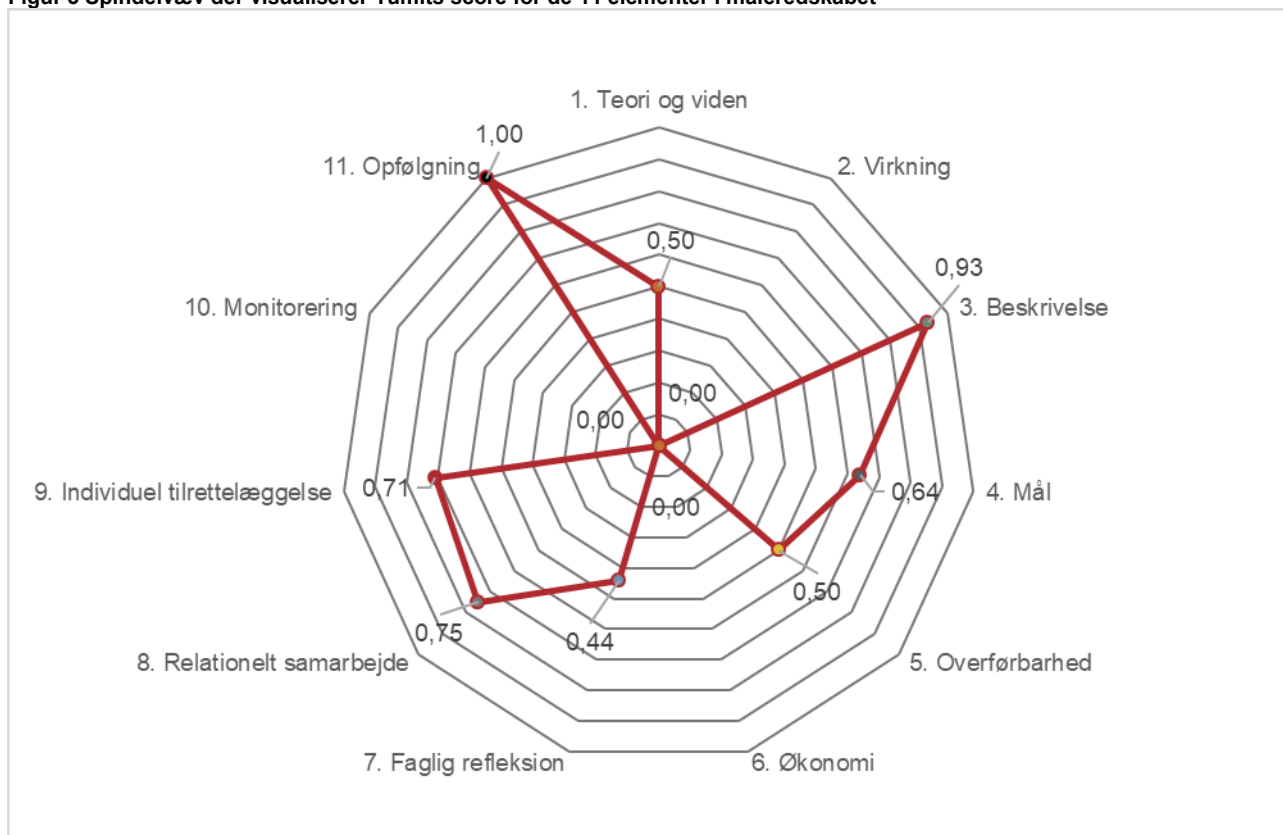
Vurdering af Tunit ud fra måleredskabet

Ved hjælp af måleredskabet har medarbejderne i Tunit foretaget en kvantitativ vurdering af deres egen praksis. Måleredskabet er udfyldt i dialog med Socialstyrelsen. Tunit opnår en samlet score på 5,47. Praksis scorer særligt højt på elementerne beskrivelse, relationelt samarbejde, individuel tilrettelæggelse og opfølgning, og praksis scorer lavt på elementerne virkning, økonomi og monitorering.

Figur 2 Tumits score for de 11 elementer i måleredskabet

Figur 3 Spindelvæv der visualiserer Tumits score for de 11 elementer i måleredskabet

Beskrivelse af Tunit ud fra de 11 elementer

Måleredskabets kvantitative resultater suppleres af en kvalitativ uddybning af Tunit. Beskrivelsen er struktureret ud fra de 11 elementer og bygger på interviews med medarbejdere og analyse af skriftligt materiale om Tunit. Scoren, der er angivet for de forskellige elementer, beror på medarbejdernes egen vurdering af praksis, som illustreret i figur 2 og 3.

Formålet med at beskrive Tunit ud fra de 11 elementer er at uddybe scoren og beskrive, hvordan Tunit kan anses som lovende inden for de forskellige elementer.

Element 1: Teori og viden

Tunit scorer 0,5 ud af 1 for elementet "Teori og viden". Praksis er ikke systematisk tilrettelagt ud fra en bestemt teori, tilgang eller metode, men er løbende udviklet med inspiration fra recovery-orienterede tilgange samt coachende og anerkendende teknikker med fokus på borgerens ønsker og behov. Der hentes inspiration fra tilgange som "empowerment" og "self-compassion", der er tilpasset til konteksten, blandt andet gennem et kursus til medarbejderne i, hvordan man arbejder med åbne spørgsmål på grønlandsk og ved oversættelse. Der anvendes redskaber som dialogkort til at starte samtaler mellem deltagerne.

Tunits praksis er ikke udviklet eller anbefalet af eksperter på området, men er baseret på erfaringer fra andre tilbud i De Grønlandske Huse, fx fra projekter udført under grønlandstrategien (2014 – 2017). Praksis har desuden lighedstræk til andre inklusionsindsatser og fællesskabsorienterede tilbud for socialt udsatte grønlandere. Det er fx Inklusionsprojektet Oqqumut i Esbjerg Kommune, der også arbejder med at lette overgangen fra Grønland til Danmark, men som adskiller sig ved at have daglige aktiviteter og være

kommunalt drevet. Desuden er der ligheder til aktiviteter på Kofoed Skole, som også tilbyder håndholdte individuelle indsatser ved siden af fællesskabsorienterede aktiviteter særligt målrettet socialt udsatte grønlandere i Danmark. Begrundelsen for, at praksis ikke i højere grad trækker på erfaringer fra andre danske tilbud, er, at der findes få tilbud til målgruppen, og at tilbuddet er blandt de første indsatser med fokus på inklusion af socialt udsatte grønlandere i Danmark.

Begrundelsen for, at praksis forventes at virke er visualiseret i nedenstående forandringsteori. Forandringsteorien er udledt af Socialstyrelsen på baggrund af interviews med medarbejderne.

Forandringsteori

Ressourcerne i Tunit er for det første ressourcer i form af medarbejdere med særlige socialpædagogiske kompetencer og kendskab til grønlandsk sprog og kultur. For det andet er der organisatoriske ressourcer i form af adgang til tilbud, viden og sparring i både kommunen og Det Grønlandske Hus i Odense. For det tredje er der fysiske ressourcer i form af lokaler og adgang til faciliteter i Det Grønlandske Hus i Odense.¹ For det fjerde er der økonomiske ressourcer i form af private fondsmidler og offentlige midler, blandt andet satspuljemidler.

Aktiviteterne består af en række gruppeaktiviteter, som forventes at bidrage til, at deltagere med svag arbejdsmarkedstilknytning får mulighed for at indgå i et gensidigt, støttende fællesskab og samtidig træner rutiner og vaner i hverdagen. Det kan fx være fremmøde eller at have fokus på at dække basale behov som kost eller opsøge sundhedsmæssig eller psykologisk støtte som en forudsætning for at kunne indgå i praktik, job og uddannelse. Det kan også være, at deltagerne lærer at orientere sig i Odense for at nedbryde barrierer for deltagelse i aktiviteter, beskæftigelse mv.

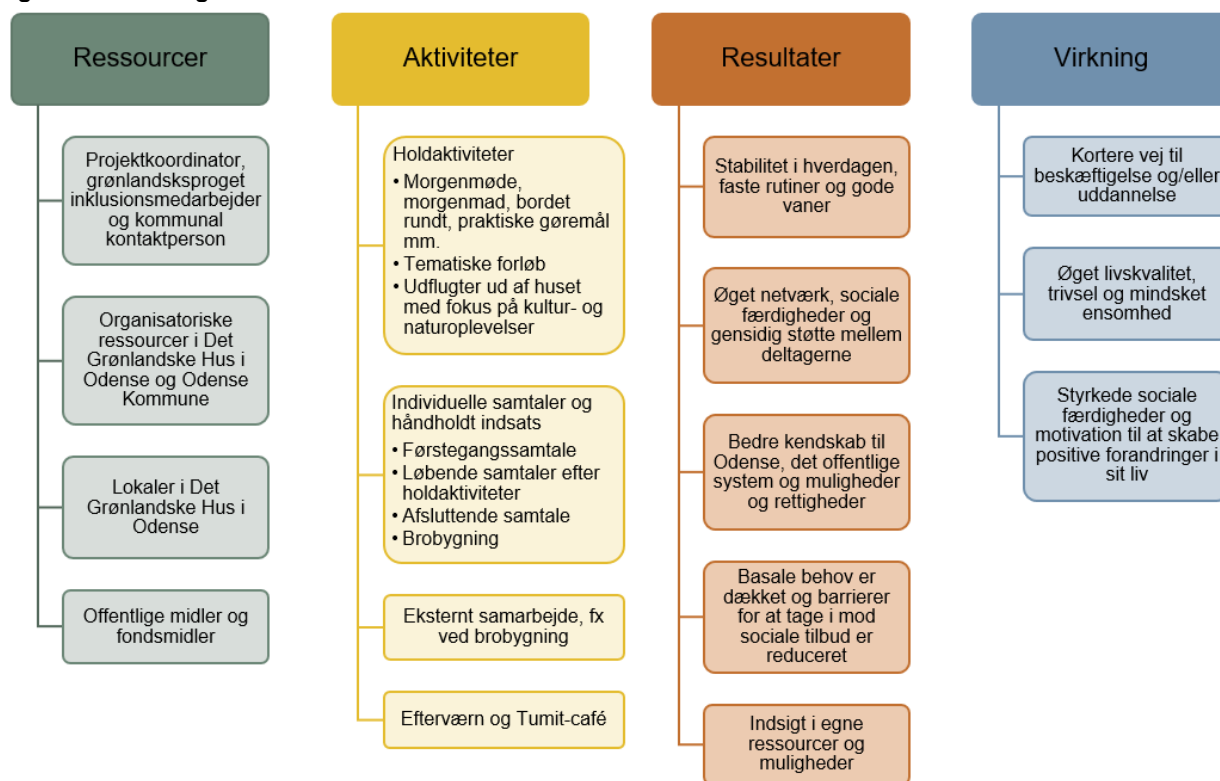
Individuelle samtaler og håndholdt støtte og brobygning forventes at bidrage til at støtte borgeren i tage hånd om sine basale behov. Det anses blandt andet som udgangspunkt for at kunne arbejde med forandringer i eget liv. Desuden er formålet at styrke borgerens kendskab til det offentlige system og styrke deres retssikkerhed.

Disse aktiviteter og resultater forventes at bidrage til formålet om øget livskvalitet, kortere vej til beskæftigelse og uddannelse og styrkede sociale færdigheder.

---

¹ Tunit anvendte indtil efteråret 2019 lokaler hos danskundervisningstilbuddet "Lær Dansk" i Odense centrum. Derefter er tilbuddet flyttet til Det Grønlandske Hus i Odense.

Figur 4 Forandringsteori for Tumit

Element 2: Virkning

Tumit scorer 0 ud af 1 for elementet "Virkning". Det skyldes, at der ikke er lavet undersøgelser, som dokumenterer Tumits virkning over for målgruppens støttebehov. Det er dog ikke ensbetydende med, at Tumit *ikke* har en virkning over for målgruppen.

Erfaringen fra praksis er, at praksis i høj grad virker positivt ift. at imødekomme målgruppens støttebehov. Det beror blandt andet på deltagerne udsagn og tilbagemeldinger samt på tilbagemeldinger fra jobrådgivere. Særligt gruppen af borgere over 30 år vurderes at profitere af tilbuddet. I tilbuddet afholdes samtaler med borgeren både ved opstart og afslutning, og deltageren giver en tilbagemelding på udbyttet af indsatsen.

Medarbejderne i Tumit vurderer, at det virkningsfulde ved praksis først og fremmest er, at de får etableret kontakt til socialt udsatte grønlandere. Medarbejderne oplever, at målgruppen sjældnere end øvrige socialt udsatte borgere opsøger og anvender sociale tilbud, når de har behovet for det. Tumit tilbyder håndholdt og individuelt tilrettelagt støtte i et trygt fællesskab med faste rammer og rutiner. Det vurderes som særligt relevant for denne målgruppe, som ofte karakteriseres ved begrænset kendskab til det danske offentlige system og deres rettigheder, og som har udfordringer med det danske sprog.

Det er samtidig medarbejdernes erfaring, at det kan se ud som om, borgeren kommer "længere væk" fra beskæftigelse efter deltagelse i Tumit. Det skyldes, at deltagerens situation bliver grundigere udredt, end hvis de ikke deltog i Tumit, og at deltagerne bliver mere opmærksomme på eventuelle støttebehov. Det vurderes dog, at den grundige udredning giver de kommunale jobrådgivere bedre forudsætninger for at tilrettelægge den videre indsats og støtte ud fra den enkeltes støttebehov.

Element 3: Beskrivelse

Tumit scorer 0,93 ud af 1 for elementet "Beskrivelse". Det er i høj grad beskrevet, hvad praksis består i, og beskrivelsen er tilstrækkelig fyldestgørende til, at andre tilbud og fagpersoner vil kunne forstå, hvad praksis indebærer. Praksis er beskrevet i projekt- og aktivitetsbeskrivelserne, der blandt andet indeholder beskrivelser af en typisk dag i Tumit.

Boks 5 Plan for almindelig dag i Tumit

Tidspunkt	Aktivitet
09:00 - 09:45	Morgenmøde med morgenmad. Smøre madpakke og rykke bord. Samtaler om aktuelle emner
09:45 - 10:00	Pause
10:00 - 10:25	Bordet rundt
10.25 - 10:30	Overblik over opgaver og støtte
10:30 - 11:00	Modul 1: Øvelser, aktiviteter, tema, og evt. tjek e-boks
11:00 - 11:15	Pause
11:15 - 12:00	Modul 2: Øvelser, aktiviteter, tema, og evt. tjek e-boks
12:00 - 12:30	Frokost
12:30 – 15.30	Opvask og oprydning Plan for individuelle aftaler/samtaler
15:30	Dagens aftaler/samtaler afsluttes

Det fremgår af projektbeskrivelsen, hvilke mål praksis skal indfri. Formål på individuelt og organisatorisk niveau er beskrevet ligesom mål på kort, mellem og langt sigt.

Den overordnede målgruppe for tilbuddet - dvs. grønlandere i Odense i alderen 18-67 år, som modtager kontanthjælp/ uddannelsesydelse, står uden forsørgelse og/eller ønsker at søge kontanthjælp - er beskrevet. Deltagerne er blandt andet karakteriseret ved at have et uddannelsesniveau på 7.- 9. års skolegang fra folkeskolen i Grønland, evt. flere skoleskift, opnået kompetencebevis eller taget kort uddannelse. Desuden har deltagerne ofte udfordringer i dagligdagen pga. ringe kendskab til og erfaring med den kommunale forvaltning, boligforeninger, digital post, arbejdsmarked, sundhedsvæsenet, pengeinstitut, kulturelle tilbud m.m. Delmålgrupper er i mindre grad beskrevet, fx forskellige aldersgrupper blandt deltagerne, som synes at profitere forskelligt af indsatsen.

Det fremgår i nogen grad, hvad støttebehovet er blandt målgruppen, blandt andet i ovenstående beskrivelse af målgruppen og i beskrivelsen af aktiviteterne, som er defineret ud fra, hvilke støttebehov blandt målgruppen de skal imødekomme.

Det teoretiske grundlag for praksis er ikke beskrevet, og sammenhængen mellem formål, resultater og aktiviteter er kun delvist beskrevet. Inklusions- og eksklusionskriterier er tydeligt beskrevet, men kriterier for forlængelse af forløb ud over tre måneder i Tumit er ikke beskrevet.

Medarbejdernes faglige baggrund og kompetencer fremgår af stillingsopslag og funktionsbeskrivelser, herunder hvilken faglig baggrund medarbejderne skal have for at udføre praksis. Det fremgår også, hvordan praksis er organiseret, herunder roller og opgaver for projektkoordinatoren, inklusionsmedarbejderen og den kommunale kontaktperson. Af tidligere stillingsopslag fremgår det også, at medarbejderne skal have gode kommunikative evner, viden om socialt udsatte og kendskab til grønlandsk kultur og eventuelt sprog.

Organiseringen af Tunit er desuden beskrevet i en samarbejdsaftale mellem Det Grønlandske Hus i Odense og Odense Kommune, som løbende revideres.

Element 4: Mål

Tunit scorer 0,64 ud af 1 for elementet "Mål". Der arbejdes ud fra overordnede mål for den samlede målgruppe i Tunit, nemlig at deltagerne opnår øget livskvalitet, stabilitet i deres liv, samt at de får større motivation og indsigt i egne ressourcer, muligheder og barrierer, de skal overvinde for at skabe positive forandringer i deres liv.

Mål for hele holdet

Praksis er tilpasset målgruppen af socialt udsatte grønlanderes særlige behov. Deltagerne i Tunit har ofte udfordringer relateret til at være flyttet fra et samfund og en kultur til en anden. Det er fx udfordringer med at navigere i det danske offentlige system, der adskiller sig betydeligt fra det grønlandske, og sproglige barrierer. Der arbejdes derfor med samlede mål for holdet fx om at øge deltagerens kendskab til det offentlige system, så de bedre kan navigere i beskæftigelsessystemet eller profitere af tilbud, der er relevante for dem. Der arbejdes også med at træne stabilt fremmøde og regelmæssig kontakt (både i Tunit og ved andre aftaler). Dette er en gennemgående udfordring for deltagerne og anses af medarbejderne som en forudsætning for at kunne få gavn af Tunit og indsatser i andet regi og starte uddannelse mv. Praksis er også tilrettelagt, så der er fokus på, at deltagerne møder forståelse for deres kultur og sprog.

Projektets målsætninger for målgruppen bærer præg af, at indsatsen er tværsektoriel. Jobcenteret visiterer til indsatsen, og mål om beskæftigelse er en del af det overordnede formål. Formålet er dog også at fremme trivsel og nedbryde barrierer for inklusion i samfundet, som anses som en forudsætning for beskæftigelse. Det er derfor ikke alene et succeskriterie, at deltagerne kommer i beskæftigelse, men at de får "kortere vej" til beskæftigelse og fx er parate til at indgå i en praktik som følge af deltagelse i indsatsen.

Individuelle mål

Deltagelse i Tunit indgår i MinPlan, som er en helhedsorienteret handleplan for den enkelte i jobcenteret. De overordnede individuelle mål for deltagelse i Tunit formuleres i samarbejde mellem deltageren og jobcenterets jobrådgiver i handlingsplanen. I Tunit opstiller borgeren sammen med medarbejderne konkrete, individuelle mål – både kortsigtede delmål og mere langsigtede mål. Målene formuleres ud fra borgerens støttebehov, som også kan være akutte problemstillinger, og målene justeres løbende i indsatsen. Målsætningerne kan fx være:

- stabilt fremmøde i Tunit
- at påbegynde misbrugsbehandling
- at opsøge egen læge
- at blive skrevet op i en boligforening
- at få udbygget sit netværk
- at forstå breve fra kommunen
- at skærpe bevidstheden om sine tanke- og opmærksomhedsmønstre.

De individuelle mål indgår ikke i MinPlan. Målsætningerne nedfældes i et vist omfang i notater i Det Grønlandske Hus i Odenses journalsystem INUK. Deltagerens individuelle mål og delmål

sammenholdes ikke systematisk med de mål, der er sat for hele målgruppen. Samlet set anses de individuelle mål og delmål dog som relevante for en overordnet målsætning om at fastholde kontakt og sikre adgang til indsatser, beskæftigelse og fællesskaber og skabe bedre trivsel.

Element 5: Overførbare

Tumit scorer 0,5 ud af 1 for elementet "Overførbare". Praksis kan i høj grad overføres og implementeres i andre tilbud, men der er i nogen grad specielle forhold ved praksis, der gør praksis svært for andre at implementere.

For det første er det afgørende for indsatsen, at medarbejdere har specialiseret viden om socialt udsatte grønlandere, herunder at der er ansat en inklusionsmedarbejder med kendskab til grønlandsk sprog og kultur for at nedbryde sproglige og kulturelle barrierer i indsatsen, samt for at have mulighed for tolkning ved behov. Der er desuden behov for viden om snitflader og forskelle mellem det danske og grønlandske system, herunder fx hvordan adresseflytning foregår, myndighedssamarbejde omkring børn og samarbejde med de grønlandske myndigheder.

For det andet skal der være nok grønlandere bosat i lokalområdet, til at der kan etableres et hold, hvor deltagerne ikke har for tætte private relationer.

For det tredje forudsætter praksis et tæt tværsektorielt samarbejde. Dels er der behov for tidlig opsporing af nytillflyttere gennem kommunen, og dels er forankringen i Det Grønlandske Hus en vigtig del af tilbuddet, både i form af medarbejdernes adgang til viden og ressourcer samt ved, at deltagerne har mulighed for at deltage i andre aktiviteter i huset.

Element 6: Økonomi

Tumit scorer 0 ud af 1 for elementet "Økonomi". Det Grønlandske Hus lægger et detaljeret budget, hvor midler fordeles på medarbejdertimer, øvrig drift og aktiviteter. Erfaringer fra praksis viser, at de afholdte udgifter medfører positive resultater for deltagerne.

Når Tumit scorer lavt på dette element, skyldes det, at man ikke med sikkerhed kan vurdere, om omkostninger forbundet med praksis står mål med resultaterne af indsatsen, fordi der ikke er foretaget en evaluering af indsatsens virkning over for målgruppen. En anden udfordring ved at estimere rentabiliteten af praksis er, at der er et tyndt sammenligningsgrundlag med lignende praksisser, fordi der kun findes få, lignende inklusionsindsatser målrettet socialt udsatte grønlandere.

Element 7: Faglig refleksion

Tumit scorer 0,44 ud af 1 for elementet "Faglig refleksion". Medarbejderne har i nogen grad en systematisk refleksion over faglige aktiviteter og handlinger. Det foregår på faste ugentlige status- og planlægningsmøder, hvor der dog primært er fokus på deltagerens mål og aktuelle situation, mens den faglige refleksion er sekundær og implicit. Planlægningsmøderne er i udgangspunktet for projektkoordinator og inklusionsmedarbejderen. Den kommunale kontaktperson og styregruppen deltager efter behov. Der er desuden faglig refleksion på samarbejds møder mellem medarbejderne og styregruppen. Ellers foregår faglig refleksion ad hoc og efter behov.

Medarbejderne har i nogen grad adgang til nyeste fagviden samt adgang til supervision. Hver anden måned deltager de af medarbejderne, der er ansat i Det Grønlandske Hus i Odense, i fælles supervision med ekstern supervisor for socialafdelingen i organisationen. Der er ikke en fast plan for kompetenceudvikling, men de medarbejdere, der er ansat i Det Grønlandske Hus, har mulighed for vidensdeling, deltagelse i kurser og konferencer mv. med andre medarbejdere i huset. Da medarbejderne i Tumit har forskellige ansættelser og arbejdsvilkår, varierer mulighederne for faglig refleksion, supervision mv. fra medarbejder til medarbejder.

Element 8: Relationelt samarbejde

Tumit scorer 0,75 ud af 1 for elementet "Relationelt samarbejde". De nødvendige kompetencer hos medarbejderne er beskrevet i stillingsopslag og funktionsbeskrivelser af medarbejdernes arbejdsopgaver.

En central kompetence, som understøtter relationen til deltagerne, er, at inklusionsmedarbejderen er grønlandssproget og har kulturelt kendskab til nonverbal kommunikation, som øger forståelsen mellem deltagere og medarbejdere. På samme måde vurderer medarbejderne, at forståelsen af det grønlandske samfund og kultur har stor betydning for det samarbejde, man kan etablere med deltagerne. De oplever, at deltagerne værdsætter forståelsen for deres baggrund og de faktorer, der kan have været medvirkende til, at deltagerne er flyttet til Danmark.

Der er i nogen grad retningslinjer for, hvordan det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde organiseres med henblik på at understøtte praksis. Medarbejderne supplerer hinanden til gavn for målgruppen ved samlet set at råde over både kulturelle og socialfaglige kompetencer og have kendskab til både grønlandsk kultur og sprog og den kommunale virkelighed.

Samspelet mellem fagligheder understøttes i nogen grad af drøftelser om samarbejdet på de ugentlige møder, der dog har et primært fokus på deltagerne, og af en klar arbejdsfordeling mellem medarbejderne. Fx vil inklusionsmedarbejderen ofte facilitere gruppeaktiviteter og bidrage i situationer, hvor der er behov for grønlandske sprogkompetencer, og den kommunale kontaktperson har en særlig rolle i samarbejdet med den kommunale forvaltning.

Det tværsektorielle samarbejde organiseres ved, at der er et veletableret, formelt samarbejde mellem Det Grønlandske Hus i Odense og Odense Kommunes Beskæftigelses- og Socialforvaltning, som er tydeligt defineret. Derudover er en kommunal kontaktperson fast tilknyttet Tumit. Organiseringen bidrager til at kunne imødekomme deltageres støttebehov både i kommunalt regi og gennem aktiviteter i Det Grønlandske Hus i Odense.

Samarbejdet mellem Odense Kommune og Det Grønlandske Hus revideres løbende på baggrund af erfaringer fra praksis.

Element 9: Individuel tilrettelæggelse

Tumit scorer 0,71 ud af 1 for elementet "Individuel tilrettelæggelse". Praksis tilrettelægges i høj grad ud fra viden om deltageres støttebehov og ressourcer. Det gælder både kendskabet til målgruppens generelle støttebehov og deltageres individuelle behov, som udredes gennem individuelle samtaler, blandt andet ved opstart af forløbet samt på baggrund af dialog i gruppeaktiviteterne.

Deltageres ønsker for forløbet indgår i tilrettelæggelsen af holdaktiviteterne og den håndholdte indsats. De overordnede aktiviteter i Tumit ligger fast, men er tilpasset og udviklet på baggrund af tilbagemeldinger fra deltagerne. Fordi der er tale om et gruppeforløb, kan nogle aktiviteter være mere relevante for nogle end andre. Dog er erfaringen, at mange af deltagerne har sammenfaldende behov, som kan varetages i fællesskab. Det kan fx være stress, søvnproblemer eller behov for at få reflekteret over adfærd, følelser, håb og drømme.

Der arbejdes særligt med den enkeltes mål og ressourcer i de individuelle samtaler. Praksis bygger på en anerkendende tilgang, hvor projektmedarbejderne er med til at skabe motivation og italesætte borgerens ressourcer og færdigheder. Der arbejdes med individuelle mål, som fastsættes med borgeren i de første samtaler i forløbet, og som justeres undervejs. Når en borger henvises til Tumit fra jobcenteret, er formålet forholdsvis åbent, hvilket giver mulighed for, at borgeren selv definerer sine behov og ønsker til forløbet.

Praksis understøtter i nogen grad, at borgerne oplever ejerskab for indsatsen, fx ved at deltagerne præsenterer nye deltagere for tilbuddet og er medansvarlige for dagen, ligesom de

indgår i praktisk arbejde så som anretning og oprydning af morgenmad. Desuden støttes deltagerne i at hjælpe hinanden med at få rejsekort og finde vej i Odense mv.

Borgernes tilfredshed med indsatsen undersøges i nogen grad gennem samtaler på holdet og i den afsluttende samtale. Som beskrevet i afsnittet "Beskrivelse" er der beskrevet inklusionskriterier for, hvornår en borger tilhører målgruppen for praksis.

Element 10: Monitorering

Tumit scorer 0 ud af 1 for elementet "Monitorering". Medarbejderne følger løbende op på deltageres situation og udvikling over for deres mål og delmål på de ugentlige møder. Der foretages dog ikke en systematisk måling og opfølgning på de mål, der er opstillet for den enkelte deltager eller samlet set for praksis. Fordi der ikke foretages en decideret måling, giver det en score på 0 i måleredskabet.

Den enkelte deltagers udvikling følges i samarbejdspartners databaser/journalsystemer, og der følges op på dette på de ugentlige møder samt ved den afsluttende samtale. Det Grønlandske Hus Odense anvender dokumentationsredskabet INUK og Odense Kommune anvender Facit til dokumentation om borgerens udvikling.

Eftersom der ikke foretages egentlige målinger, kan målingerne heller ikke sammenholdes på tværs af tid og deltagere. Man får derfor ikke et billede af den samlede målgruppes situation og udvikling. Medarbejderne i Tumit noterer dog sammenhænge og fælles ønsker på tværs af deltagerne og dokumenterer dette i notater om målgruppens situation/udvikling. Disse drøftes i styregruppen, praksis tilpasses derefter, og der søges løsninger på gennemgående udfordringer mv. Desuden anvendes rapporterne til afrapporteringer til fx Socialstyrelsen i forbindelse med midler fra satspuljen. Endelig anvendes medarbejdernes samlede viden om målgruppen til vidensdeling med andre kommuner og organisationer med særligt fokus på socialt udsatte grønlændere i Danmark.

Element 11: Opfølgning

Tumit scorer 1 ud af 1 for elementet "Opfølgning". Status på deltageres situation drøftes løbende med deltagerne. Som nævnt foretages der ikke en systematisk måling, men der er en løbende dialog med deltagerne med en fælles vurdering af deres situation, støttebehov og gavn af indsatsen. Deltagerne får også tilbagemeldinger på deres udvikling som en del af den anerkendende og motiverende tilgang, og der samles op på borgerens styrker og succeser i forløbet ved den afsluttende samtale.

Deltageres situation og udvikling drøftes også blandt medarbejderne på de ugentlige møder, på samarbejdsmøder med styregruppen samt internt i Det Grønlandske Hus. Medarbejderne påpeger dog, at denne organisering af møderne kan betyde, at den kommunale kontaktperson ikke har samme muligheder for at tage del i den faglige sparring, der foregår i Det Grønlandske Hus.

Indsatsen tilpasses den enkelte deltager, hvis der er behov for det. Det foregår på ugentlig basis og på baggrund af tilbagemeldinger fra borgerne. Desuden foretages der altid opfølgning på deltagerens situation og udbytte af indsatsen, hvis deltagelsen i Tumit forlænges.

Den samlede praksis tilpasses også for hele målgruppen, hvis det opleves, at der er behov for tilpasning af praksis. Som det er tilfældet for den individuelle opfølgning, bygger det ikke på systematiske målinger, men bygger i stedet på tilbagemeldinger i samtaler ved "bordet rundt" og snakke med deltagerne i hverdagen. Tilpasning af praksis sker som en integreret del af at vedligeholde samarbejdet mellem Odense Kommune og Det Grønlandske Hus.

Bilag 1: Lovende praksis typologi og måleredskab

Om en praksis er lovende bestemmes ud fra, i hvor høj grad den er kendetegnet ved de 11 elementer, der grupperes i fire hovedkategorier: Vidensgrundlag, koncept, udbredelse og tilpasning.

De 11 elementer, der udgør en 'lovende praksis', er idealtyper. Det vil her sige, at en praksis kategoriseres som 'lovende', hvis den er kendetegnet af et flertal af elementerne. En praksis kan godt være 'lovende', selvom den ikke er kendetegnet ved samtlige 11 elementer. Grænsen for, hvornår en praksis er 'lovende', afhænger af målgruppens behov samt eksisterende traditioner for vidensarbejdet på praksisfeltet.

Boks 6 Elementer i lovende praksis

Elementer	Beskrivelse af elementer
Vidensgrundlag	
1. Teori og viden	Praksis er forankret i veldefineret teori og aktuelt bedste viden.
2. Virkning	Der er undersøgelser, som tyder på, at praksis har en positiv virkning for borgerne på et eller flere af de områder, der er sat som mål.
Koncept	
3. Beskrivelse	Praksis er systematisk beskrevet, fx når det gælder, hvilken gruppe borgere den er rettet mod, hvilke aktiviteter den består i, og hvilke mål den har.
4. Mål	Praksis indeholder klare og relevante mål for de deltagende borgeres udvikling og velfærd.
5. Overførbare	Praksis kan overføres til andre tilbud, der er rettet mod tilsvarende grupper af borgere.
6. Økonomi	Praksis er forbundet med en vis grad af økonomisk rentabilitet.
Udbredelse	
7. Faglig refleksion	Praksis understøtter en fælles professionel faglig refleksion.
8. Relationelt arbejde	Praksis understøtter, at medarbejderne har de rette professionelle relationskompetencer til at samarbejde konstruktivt med borgere, kolleger og andre fagprofessionelle.
9. Individuel tilrettelæggelse	Praksis tager udgangspunkt i de konkrete styrker, udfordringer og ønsker hos den gruppe borgere, indsatsen er rettet mod – og involverer borgeren i praksis.
Tilpasning	
10. Monitorering	Praksis involverer en systematisk monitorering af borgernes udvikling eller velfærd, set i relation til de mål, der er sat.
11. Opfølgning	Der sker en løbende opfølgning og tilpasning af praksis.

Kilde: Jensen et. al. (2016). *Indkredsning af lovende praksis på det specialiserede socialområde*. SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd.

Måleredskabet er udviklet på baggrund af typologien. Typologien er et teoretisk redskab, der klassificerer praksis ud fra de 11 elementer, mens måleredskabet oversætter disse teoretiske elementer til konkrete spørgsmål, der kan måle, i hvor høj grad en praksis er lovende.

Måleredskabet indeholder i alt 67 spørgsmål, som er fordelt på de 11 elementer. I hvert element er det muligt at score mellem nul og ét. Den samlede score vil derfor ligge mellem nul (mindre lovende) og 11 (særdeles lovende). Det er forskelligt, hvor mange spørgsmål der stilles ved de enkelte elementer. Spørgsmålene, der stilles under elementerne, vægter derfor forskelligt i den samlede score. Den samlede score er ordinalskaleret. Det betyder, at en praksis, der scorer 10, er mere lovende end en praksis, der scorer fem. En praksis, der scorer 10, er dog ikke dobbelt så lovende som en praksis, der scorer fem.

Resultaterne fra måleredskabet giver et øjebliksbillede af praksissen. De kan anvendes som inspiration for videre udvikling af praksis, ligesom resultaterne kan hjælpe organisationen med at prioritere elementer, som kan udvikles for at få en mere lovende praksis. Scorer en praksis lavt på fx element syv om faglig refleksion, kan praksissen med fordel arbejde med at udvikle en stærkere og mere systematisk faglig refleksion.

Redskaberne i Lovende praksis kan understøtte strukturerede og systematiske overvejelser over egen praksis. Målingen afgør ikke, hvorvidt praksis er lovende eller ej, men snarere på hvilken måde og hvordan praksis er lovende. Desuden vil hver af de 11 elementer ikke være lige relevante for alle indsatser. Det afhænger af konteksten og de begrænsninger og muligheder, der er i arbejdet med forskellige målgrupper. Målingen skal derfor ses som et supplement til i forvejen grundige og faglige vurderinger. En beskrivelse af praksis på baggrund af lovende praksis-redskabet er derfor hverken en blåstempling eller en kritik af praksissen.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk

juli 2020